

בדין העומד בתפלה, איזה דברים חייב, או רשאי, להפסיק ולשמוע.

תשובה רמט

שאלה: מי ששותק באמצע שמו"ע ומכוין לשמוע קדושה מן הש"ץ, האם יגביה רגליו בקדוש קדוש וכו', דיש לומר כיון שהוא באמצע שמו"ע אסור להגביה. וכן מי שמתפלל עם הש"ץ ואומר עמו קדושה, האם יגביה רגליו כיון שהוא באמצע שמו"ע.

תשובה: מותר להגבי'.²²⁹

תשובה רנ

שאלה: כשמפסיק באמצע שמו"ע לשמיעת קדושה, האם יש להפסיק עד אחר הא-ל הקדוש.

תשובה: כן.²³⁰

תשובה רנא

שאלה: אם מתפלל והגיע הש"ץ לקדושה, ממתי צריך לשתוק, מתחילת נקדש, או רק מקדוש קדוש. והאם מותר להמשיך להתפלל בעת שאומר הש"ץ אז בקול וכדומה. והאם יש נפ"מ אם המתפלל נמצא בפסוקי דזמרה או בברכות ק"ש או בשמונה עשרה.

תשובה: טוב לשתוק מתחילת נקדש עד סוף הברכה.²³¹

מקורות וביאורים

דרשאי להגביה רגליו]. אמנם בספר פסקי תשובות סימן ק"ד אות י"ג הביא דעות דהיכא ששותק ומכוין לשמוע קדושה מן הש"ץ, לא יגביה רגליו, עיי"ש. ²³⁰ הטעם, דכל זה שייך לקדושה. (ועיין לקמן הערה ²³¹). עיין ספר "הליכות שלמה" (פ"ח סעיף ל"ח) מה שכתב בזה.

²²⁹. עיין חידושי רעק"א סימן ק"ט שכתב וז"ל וכשהגיע ש"ץ לקדושה אפשר דיכול להגביה רגליו לקפוץ עם הצבור להראות נפשו כאילו אומר עמהם קדושה, עי' פרישה, עכ"ל. ובספר מקור חיים להחות יאיר סימן ק"ד סעיף ז' כתב וז"ל ונ"ל דמ"מ ידלג בקדושה קצת, עכ"ל. [ולפ"ז כ"ש כשאומר קדושה עם הש"ץ

תשובה רנב

שאלה: המתפלל שמו"ע והגיע הש"ץ לקדושה [דצריך להפסיק ולכוין לשמוע מן הש"ץ קדושה כמבואר בסימן ק"ד ס"ז], האם באופן שאינו שומע את הש"ץ א"צ להפסיק תפלתו.

תשובה: י"א דגם שמע מהצבור מהני.²³²

תשובה רנג

שאלה: אחד שעומד באמצע שמו"ע ושומע אמן יהא שמיה רבה, או קדושה, או ברכו, אבל לא שמע אותם מתחילתם, האם יש ענין לכוין לצאת לפחות במה שנשאר.

תשובה: אם זה ענין שלם.²³³

תשובה רנד

שאלה: המתפלל שמונה עשרה במנין אחד וכשהגיע למחיה המתים שומע קדושה ממנין אחר, האם יכול לענות עמהם.

תשובה: אולי.²³⁴

מקורות וביאורים

מש"כ בשו"ע סי' ק"ד ס"ז שישמע למה שאומר ש"ץ לאו דוקא, וצ"ע. ושו"ר שכבר עמד בזה בשו"ת שבט הלוי חלק י' סי' י"ז שאלה ג' ועיי"ש מש"כ בזה. וע"ש עוד שהביא השואל ממאירי ורוקח ועוד בזה. ועיין עוד בספר פסקי תשובות סי' ק"ד אות י"ד ובהערות שם שהביא הרבה מראי מקומות בענין זה. ²³³ שמעתי מרבינו שליט"א דכע"ז כתב בחזו"א (או"ח סימן קל"ז ס"ק ה' ד"ה ונראה) שיש מצוה בשמיעת חלק מחזרת הש"ץ. ועיין עוד לעיל הלכות ק"ש תשובה נ'. ²³⁴ לכאור' יש להביא ראי' ממה שלדעת הרמ"א (סימן ק"ט ס"ג) המתפלל שמו"ע של שחרית והגיע לקדושה, והצבור שאצלו עומדים בקדושה של מוסף, עונה עמהם. והלא הו"ל בזה כשומע ממנין

²³² שמעתי מרבינו שליט"א דהג"ר בינוש פינקל זצ"ל ה' אומר שמוכח בשו"ע שאפשר לשמוע מן הצבור, ואע"פ שאין הצבור מכוונין להוציאו. [ואמר רבינו שליט"א דצריך ביאור איך יתכן לצאת בלי כוונה להוציא] עכ"ד שליט"א. ואולי כוונתו ללשון השו"ע סי' ק"ט ס"ג "אלא ישתוק ויכוין למה שאומרים דשומע כעונה" ולשון "מה שאומרים" משמע דקאי על הצבור, ומבואר מזה דכשעומד בתפלה יכול לצאת ידי קדושה ממה שהצבור אומרים, ואף דסתמא מיירי שאין הצבור מכוונים להוציאו. ועוד הראוני שכן הוא ג"כ לשון השו"ע (סימן כ"ה סעיף י') וז"ל אם שמע קדיש או קדושה בין תפלה של יד לתפלה של ראש לא יפסיק לענות עמהם, אלא שותק ושומע ומכוין למה שאומרים, עכ"ל. ולפ"ז

תשובה רנה

שאלה: בסי' ק"ט ס"ג כתב המחבר בשו"ע דאם מתפלל שחרית והגיע לקדושה, ושומע קדושה של מוסף, ישתוק ויכוין מה שאומרים, ולדעת הרמ"א שם יענה עמהם. ויל"ע האם מי שהגיע לקדושה ושומע קדושת ובא לציון או יוצר אור יש לו לפחות לשתוק ולכוין עמהם.

תשובה: לא.²³⁵

תשובה רנו

שאלה: כתב בשו"ע סימן ק"ד סעיף ז' אינו פוסק לא לקדיש ולא לקדושה אלא ישתוק ויכוין למה שאומר ש"ץ, ויהא כעונה, עכ"ל. והנה על תיבת לקדיש כתב במשנ"ב וז"ל ר"ל לאמן יהא שמיה רבא וה"ה לברכו, עכ"ל. וצ"ב האם כוונת המשנ"ב וה"ה לברכו שאינו פוסק, או שכוונתו גם על הסיפא שישתוק ויכוין.

תשובה: מ' שניהן.²³⁶

מקורות וביאורים

והגיע לקדושה ושומע קדושה של מוסף ישתוק ויכוין מה שאומרים, זהו כדי לצאת במקצת את דעת הגאונים הסוברים דיענה עמהם. ולפ"ז גם כששומע קדושה דסדרא ודיוצר אור ישתוק וכו' [שהרי דעת הגאונים שגם בקדושות אלו עונה עמהם]. וגם להרמ"א דס"ל דבקדושה של שמו"ע עונה עמהם, י"ל דבקדושה דיוצר ודסדרא ישתוק מיהת. - אבל באמת יל"פ דמש"כ המחבר שישתוק ויכוין כו', זה משום דלא גרע מהעומד באמצע שמו"ע [שלא במחיה המתים] ושמע קדושה, דיש לו לשתוק ולכוין כמבואר בסי' ק"ד ס"ז, משא"כ קדושה דסדרא ודיוצר שאין בהם מצוה להצטרף אל הצבור האומרים אותה. ²³⁶ וכן מבואר בגר"ז שם סעיף ה' ובערוך

אחר, כיון שאין לו בכה"ג מעלת תפלה בצבור, כדכתב הצ"ח והובא במשנ"ב סימן צ' ס"ק ל' [ועי' תשובת רבינו שליט"א בזה לעיל תשובה מ"ז] אך שמעתי מרבינו שליט"א דאין זה ראוי גמורה, כיון דבנד"ד אין לצבור שבמנין האחר שייכות אליו כלל. (וכל הנידון כאן הוא אם לענות, אבל לשתוק ולשמוע ודאי צריך, כמשנ"ת לקמן הערה 283 מרשימות רבינו שליט"א כת"י בשם החזו"א, עיי"ש). ²³⁵ לכאור' הי' אפשר לסייע דברי השואל דהנה דעת הגאונים דהמתפלל והגיע לקדושה ושומע קדושה ואפי' קדושה דסדרא או דיוצר אור עונה עמהם, אך לא קיי"ל כן [עיי"ש במשנ"ב סי' ק"ט ס"ק ט"ז], וא"כ י"ל דהא דכתב המחבר דהמתפלל שחרית

תשובה רנז

שאלה: מבואר בשו"ע (סי' ק"ד ס"ז) ומשנ"ב שם שאם עומד באמצע שמו"ע אינו פוסק לאמן יהא שמיה רבה ולא לקדושה וברכו, אלא ישתוק ויכוין למה שאומר שץ ויהא כעונה. וצ"ב אמאי לא כתב גם אמן של דאמירן בעלמא, ואמן של הקל הקדוש ושומע תפלה, שבאמצע הפרק של ק"ש וברכותיה מפסיקין להם, וכ"ש כאן שע"י שומע כעונה אינו מפסיק ממש. וכן משמע לכאו' בב"ח כאן שגם לזה מפסיקין. תשובה: על אמן ל"ש לכוין.²³⁷

תשובה רנח

שאלה: שמעתי בשם החזו"א דהמתפלל שמו"ע והכהנים מברכים ברכת כהנים, יש למתפלל להפסיק ולכוין. תשובה: לא אמר שחייבים אלא שמותר.²³⁸

תשובה רנט

שאלה: האם מותר לשמוע קריאת התורה כשעומד באמצע שמו"ע. תשובה: מותר.²³⁹

מקורות וביאורים

ברכת כהנים כשהגיע לשם עם הש"ץ, אלא עובדא נוספת הביא כאן רבינו שליט"א שנהג כן החזו"א גם כשלא עמד בסוף מודים).²³⁹ והוסיף רבינו שליט"א שאומרים שהחזו"א בעצמו הי' מפסיק באמצע שמו"ע לשמוע קריאת התורה. ושמעתי מרבינו שליט"א דנדון זה דומה לשאלה שנשאל מרן החזו"א [והובא בתשובה הקודמת] אי מותר לשמוע ברכת כהנים כשעומד באמצע שמו"ע, והשיב דשרי, וה"ה כאן. ושאלתי דלכאו' יש לחלק דברכת כהנים הוא מענין תפלה, משא"כ קריאת התורה הוא ענין אחר, וכמו שלא יעלה על הדעת ללמוד דף גמרא באמצע שמו"ע. והשיב רבינו שליט"א דיש לחלק, דהכא כיון שהצבור עומדים עתה בקריאת התורה, יכול גם היחיד לשמוע עמהם. (ושור' במשנ"ב סימן קי"ג ס"ק

השולחן סעיף י"ג ובקצור שו"ע סי' י"ח סעיף י"ד.²³⁷ נראה כוונת רבינו שליט"א כמש"כ בספר שערי זבולון על עניני ש"צ (שער ט' פרק י' אות ד' ד"ה ואולי) די"ל דדבר שאינו שבח בעצמו ואין יוצאין באמירתו אלא ע"י כוונה אין שייך לומר בו שומע כעונה דהוי כאילו לא שמע כלום וע"ש שהביא רא"י לזה. עוד יש להעיר דעיקר דברי השואל כאן אינם אלא אי נימא דאפשר לצאת גם מהצבור (וע"י לעיל תשובה רנ"ב) דהש"ץ אינו אומר אמן אלא ואמרו אמן, ופשוט שא"א לצאת בזה.²³⁸ במקום אחר נשאל רבינו שליט"א האם ראוי להעומד בשמו"ע להפסיק ולכוין לברכת כהנים. והשיב וז"ל החזו"א נהג כן. (ואין הכוונה לעובדא המובאת לקמן הערה 307 שפעם אחת התפלל החזו"א עם הש"ץ בשוה ושתק בשעת